

*Президентові України В. Ф. Януковичу,
Голові Верховної Ради України В. М. Литвину,
Прем'єр-міністру України М. Я. Азарову*

ЗВЕРНЕННЯ

учасників VIII з'їзду Українського товариства грунтознавців та агрохіміків

З 5 по 9 липня 2010 року в м. Житомирі на базі Житомирського національного агроєкологічного університету відбувся VIII з'їзд Українського товариства грунтознавців та агрохіміків, у роботі якого взяли участь 225 делегатів, у тому числі академіки УААН Балюк С. А., Медведєв В. В., Мазур Г. А., Носко Б. С., Тараріко О. Г., член-кореспонденти Заришняк А. С., Рижук С. М., Трускавецький Р. С., Травлєєв А. П., представники науковців ближнього і дальнього зарубіжжя – Росії, Білорусі, Польщі, Болгарії, а також представники Мінагрополітики, Держкомзему, Держводгоспу, НАН України та НААН України.

Учасники з'їзду одностайно дійшли висновку щодо критичного стану ґрунтового покриву України. Найбільшою шкоди завдає водна та вітрова ерозія, виснаження щодо елементів живлення рослин і падіння родючості ґрунтів, перезволоження (підтоплення), переущільнення та осолонцювання, забруднення земель відходами виробництва та споживання, а також радіонуклідами. Урожай в останні роки на 60–80 % формується за рахунок природних запасів елементів живлення в ґрунтах, тому що добрив вноситься вкрай мало. Дефіцит елементів живлення рослин у ґрунті становить 100 кг/га щорічно. Отже, ми виорюємо природні багатства, призначені майбутнім поколінням.

Учасники з'їзду, стурбовані сучасним соціальним, економічним та екологічним станом земельних ресурсів, розвитком процесів деградації та руйнації ґрунтового покриву, звертаються до Вас, вищого керівництва держави, з проханням якомога швидше перетворити рекомендаційний характер наукових розробок з ґрунтоохоронного землекористування в законодавчий та нормативно-правовий, що істотно підвищить юридичну відповідальність землекористувачів та місцевих органів влади за збереження і примноження ґрунтового-земельного ресурсного потенціалу держави.

Проблеми відповідальності за псування ґрунтів, їх забруднення, засмічення, отруєння, розвиток ерозії, безгосподарське ставлення до чорноземів - найцінніших серед ґрунтів, якими багата Україна, за знищення захисних лісосмуг, розбазарювання майна та виведення з ладу зрошувальних, осушувальних, протиерозійних систем і споруд, а також питання адекватної компенсації спричинених збитків не вирішуються, незважаючи на чинний Земельний кодекс та інші закони з правової охорони і використання земель. Тому вже давно на часі створення Державної служби з охорони ґрунтів на базі існуючих служб Центрів «Держродючості», гідрогеолого-меліоративних експедицій Держводгоспу України тощо. Ґрунтового-земельний ресурсний потенціал України буде збережено і примножено тільки за умов жорсткого задіяння всіх державно-правових функцій – контрольної, регулювальної, стимулюючої та каральної.

Конституція України проголошує землю основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Учасники з'їзду наполягають і зі свого боку всіляко сприятимуть тому, щоб ця охорона дійсно набула статусу «особливої». Для цього потрібна державна підтримка проведення стандартизації і нормування, що визначають якість земель, допустиме антропогенне навантаження на ґрунтовий покрив, оптимальне співвідношення угідь, гранично допустимі показники деградації ґрунтів, а також здійснення моніторингу, земельно-оцінювальних робіт, земельного кадастру з використанням інноваційних технологій та комплексу заходів з відновлення ґрунтового покриву і біорозмаїття на порушених землях.

Необхідна докорінна зміна ставлення до ґрунтового покриву, орієнтація державної політики на збереження його родючості та охорону від деградації.

Як невідкладний і першочерговий захід охорони національного багатства України – ґрунтового покриву учасники з'їзду бачать прискорений розвиток відповідної юридично-правової бази і перш за все прийняття національної програми охорони родючості ґрунтів і загальнодержавної програми використання та охорони земель, створення Державної служби охорони ґрунтів, проведення повторного великомасштабного дослідження ґрунтового покриву

і моніторингу земель як засобу систематичного поповнення інформації про земельні ресурси в просторі і часі та щорічного Державного правового моніторингу додержання вимог нормативно-правових актів.

Сподіваємось на Ваше розуміння невідкладності вирішення проблем, піднятих на головному форумі ґрунтознавців і агрохіміків, підтримку та сприяння в наведенні порядку в землекористуванні, у збереженні та відтворенні родючого потенціалу ґрунтів – найціннішого природного скарбу нашої країни.

Від імені учасників з'їзду
С. А. Балюк,

академік НААН України,
Генеральний секретар Українського
товариства ґрунтознавців та агрохіміків